

НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ “Балкански просветител- 1871”

Тел.+359 879609903, e-mail: b.prosvetitel1871@abv.bg

ДОКЛАД

ЗА ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ЧИТАЛИЩНИ ДЕЙНОСТИ

ОТ НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ

**„Балкански просветител- 1871“ Гр. Смолян, кв. Райково
ЗА 2023 ГОДИНА**

1.ВЪВЕДЕНИЕ:

Във връзка със ЗНЧ и ЗЮЛНЦ читалището е регистрирано и е вписано в регистъра на сдруженията с нестопанска цел в Агенция на вписванията -Смолян , както следва:

Актуален учредителен акт- № 20200708114546; ЕИК/ПИК 120004128;

Решение № Фирмено дело: 884/1991

Последни вписани промени в регистрацията са след Отчетно-изборно събрание на 30.08.2023 година. Представянето на читалището се осъществява заедно и поотделно от Председател – Цонка Кирилова Пеевска и секретар Сийка Костадинова Згурова.

Дата на изтичане на мандата: 30.08.2026 година.

Съгласно ЗНЧ читалището е вписано в Регистъра на народните читалища към Министерство на културата под № 1588/21-12-2022 ,последно извършени промени в обстоятелства са вписани на 30.08.2023 година.

Настоящият годишен отчет за развитие на читалищната дейност на НЧ „Балкански просветител- 1871“ през 2023 г. е съобразен с изискванията на чл. 26 а, ал. 2 от Закона за народните читалища

Съгласно **Чл. 2.** (1) ЗНЧ, Народно читалище „Балкански просветител- 1871“ е традиционно самоуправляващо се българско културно-просветни сдружение в гр. Смолян, кв. Горно Райково, което изпълнява и държавни културно-просветни задачи. В дейността му могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Съгласно **Чл. 2.** (2) НЧ „Балкански просветител- 1871“ е юридическо лице с нестопанска цел.

Основните направления и приоритети в дейността на читалището произтичат от ЗНЧ, ЗОБ, общинската културна политика, осъществявана на основата на съществуващата нормативна уредба и чрез изпълнението на културния календар. Отчетът обобщава най-важните моменти в работата на читалището , приоритети, цели и задачи, които спомогнат за укрепването, модернизирването и развитието му в общодостъпно и желано място за местната общност.

Отчетът за дейност 2023 г, е насочен към задоволяване потребностите на населението на гр.Смолян, свързани със:

1. развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в гр. Смолян .

2. запазване на обичаите и традициите на гр. Смолян;

3. разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;
4. възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;
5. осигуряване на достъп до информация.

За постигане на целите са реализирани основни дейности, като:

1. уреждане и поддържане на библиотеката;
2. развиване и подпомагане на любителското художествено творчество;
3. организиране дейността на групите, за инициране и провеждане на празненства, концерти, чествания и иновативни дейности;
4. събиране и разпространяване на знания за родния край и включване в национални инициативи по програма „Живи човешки съкровища“;
5. създаване и съхраняване на етнографска колекция съгласно Закона за културното наследство.

2. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩЕТО:

На територията на гр. Смолян, функционира Народно читалище „Балкански просветител- 1871“ .

Читалището има изключително значение за укрепване, популяризиране и развитие на българската идентичност, традиционната култура и духовни ценности

2.1. Външната среда осигурява следните възможности:

- Културно разнообразие:
- Сътрудничество с:
 - Министерство на културата
 - Областна администрация Смолян;
 - Община Смолян;
 - РЕКИЦ „Читалища“;
 - Читалища;
 - Фондация Лале
 - Граждански сдружения и фондации:
 - European Association of Folklore Festivals – EAFF Official Partner of UNESCO;
- Участие и работа по проекти, осигуряващи европейско и др.. финансиране.

2.2. Кои са силните страни на вътрешната среда:

- Кадрови ресурс с дългогодишен стаж в сферата на читалищната дейност;
 - Материална база - 216 кв.м. сграден фонд и 1642 кв. м. дворно място.
 - Интерес към търсене и развиване на нови форми на читалищна дейност
- работа с млади таланти;
- Сътрудничество на доброволци;
- планувани доброволчески инициативи за подпомагане на хора в неравностойно положение.

2.3. Слаби страни:

- Квалификацията на читалищното ръководство е необходимо условие и решаващ фактор за актуализиране дейностите на читалището.
- Територии, засегнати от обезлюдяване.
 - спирала на намаляващото и застаряващо население;
 - свиване на селските райони - показател за по-широка структурна криза на културния, икономически и трудов пазар;
 - периферизацията и задълбочаване недостатъци на селските райони.

2.4 Предизвикателства

- Как да работим и търсим нови подходи при реализиране на дейности с изкуствата и културата, за да посрещнем потребностите на оскъдното население и по-ниските нива на взаимодействие?

- Как да се включат възрастни населения в културни и художествени практики?
- Как да осигурим устойчиви културни разработки за празни сгради и неизползвана инфраструктура?

3. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

- Подпомагане на традиционните читалищни дейности и търсене на нови съвременни форми за тяхното развитие и предаване;
- Създаване на нови условия за развитие и утвърждаване на библиотеката при читалището като център за библиотечно-информационно обслужване на широк кръг потребители;
- Развитие на професионалните умения и повишаване на квалификацията на работещите в културната институция; Обучение по Национална Програма “Учене през целия живот“.
- Засилване интереса и краеведската дейност на местната общност към културно минало на гр. Смолян. Проучване, на автентични песни, съхранени в музикалния репертоар на групите;
- Изграждане на реално партньорство с институции за реализиране на цялостната културна политика в гр. Смолян;
- Разширяване обхвата на дейността на читалището в обществено значими сфери, като социалната и информационно-консултантската.
- Насърчаване на трансграничното сътрудничество в областта на културата, участие в културни мрежи.
- Формиране на читалището като място за общуване и контакти, успешни социални практики и дарителски акции, повишаване ролята на читалището за социална и културна интеграция на различните социални общности.
- Участие в местното самоуправление и процесите на развитие на гражданското общество, участие в разработването на местни стратегии и превръщането на читалището във фактор за обществен диалог в гр. Смолян.

4. РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ

- Закон за народните читалища;
- Закон за обществените библиотеки;
- Закон за културното наследство;
- Закон за меценатството;
- Закон за закрила и развитие на културата;
- Наредба № 2 на МК, от 01.07.2019 г. Обн. ДВ. бр.54 от 9 Юли 2019г /;
- Допълнителни субсидирани бройки;
- Документи при Патронаж.
- Общинска програма за развитие на община Смолян.
- Договор към община Смолян № ОС-БПП-21.12-4/ 01.12.2021г.

5. ОПЕРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ

А. БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ

Като неразделна част от читалището библиотеката активно участва в организирането на културния живот в града/селото. Библиотечната дейност е една от дейности за читалището като културна институция. Чрез нея то се включва в националната мрежа от библиотеки у нас.

Дейността на библиотеката през 2023 година:

1. Поддържане на обществена библиотека на свободен достъп за библиотечно обслужване на около 710 читатели.
2. Изготвяне на библиографски справки по различни теми.
3. Инициатива „Книга за всеки” – въвеждане на системата за патронаж по обслужване на възрастни читатели и такива с физически увреждания.
4. Организиране презентации на нови литературни творби и автори от местно и национално значение.
5. Провеждане превърналите се в традиция срещи „На гости в библиотеката”.
6. Литературна гостоприемница – срещи с творци на словото.
7. Вечери и литературни четения с участието на местни литературни творци и почитатели на словото. Четене от изявени европейски автори-Европейски дни на наследството- Европа Директно.
8. Експониране на изложба, кътове с литература др.
9. Организиране на индивидуална и културно-масова дейност с различни целеви групи: (деца, ученици, възрастни); обособяване на тематични кътове по повод празници и годишнини; предоставяне на онлайн информация и представяне на презентации, посветени на значими събития и личности.
10. Повишаване квалификацията, на читалищното ръководство, чрез участие в организирани обучения от Регионална библиотека “Николай Вранчев“-Смолян и РЕКИЦ “Читалища“.

Б. ЛЮБИТЕЛСКО ХУДОЖЕСТВЕНО ТВОРЧЕСТВО

Съществена част от дейността на читалище НЧ „Балкански просветител- 1871“ през 2023 година е грижата за разширяване и развитие на любителското художествено творчество.

Художественотворческата дейност в читалището цели запазване и развитие на традиционните ценности на българския народ, съхранение на обичаите и традициите, както и създаване на нови традиции, породени от нуждите на местните общности. Чрез тази дейност, читалището работи за привличане на млади хора за участие в инициативи на читалищните самодейни колективи. С изявите на читалището се работи за развитие и обогатяване на културния живот в населеното място, за утвърждаване на националното самосъзнание и отчитане и съхранение богатството на местната култура. Чрез тази дейност читалището има възможност за популяризиране на общината, областта, страната и чужбина.

Към читалището за творчески сезон 2023 функционират:

1.Образователни дейности:

Кръжоци, клубове, школи по изкуства (*кратко описание*);

- Школа по пиано с музикален ръководител Людмила Морозова. В школата се обучават предимно деца от 6 до 18 годишна възраст, а също така и хора, които искат да попълнят своите музикални умения. Всички те посещават уроците по пиано и изграждат необходимата музикална култура.
- Цигулков ансамбъл „Виолина“ с ръководител Юлияна Атанасова е единствен на територията на Смолянска област. Младите цигулари изпълняват класически произведения. Самостоятелно и заедно с учениците от школата по пиано подготвят концерти и участват в различни културни мероприятия.

Езикови школи и курсове (*кратко описание*);

- няма

Клубове по краезнание (*кратко описание*);

- няма

Музейни колекции (*кратко описание*).

- Залата на читалището е превърната в своеобразна картинна галерия, в която са подредени картини, подарени на читалището от известни смолянски художници, представили свои самостоятелни изложби в залата на читалището.

2. Любителско творчество (поддържане и изяви на художествени състави);

Фолклорни състави *и формации (кратко описание);*

Театрални състави (кратко описание);

- няма

Танцови състави **и групи /битови/ (кратко описание);**

- Танцов състав „Родопчанче“ се ръководи от Снежана Ескеджиева. Състава се състои от танцьори разпределени в три възрастови групи. Съставите участват в градски, национални и международни фестивали и фолклориади на народното творчество.
- Битова група за народни и стари градски песни „Сребърни звезди“ се ръководи от Христо Кименов. Групата се състои от 20 изпълнители- мъже и жени, които участват на традиционните празници организирани от читалището и община Смолян, а също така и на музикални фестивали в окръга и страната.
- Гайдарска група, която се състои от начинаещи гайдари- самодейци. Ръководител е Марин Стратев.
- Група за естрадни песни „Колорит“ с музикален ръководител Димитър Райчев. Изпълнява рок, джаз балади и поп музика.

Групи за класически и/или модерен балет, съвременни и характерни танци *(кратко описание);*

- Група за модерен балет с ръководител Мариета Попадийна.

Вокални групи, хорове и индивидуални изпълнители *(кратко описание);*

- няма

Други (кратко описание)

Предоставяне на компютърни услуги и интернет -**ДА**;

3. Организиране на празници, фестивали, събори, изложби, творчески вечери, граждански инициативи, спортни занимания и др. с местно, регионално, национално и международно значение.

Всяка година читалището организира празници с местно значение. Такъв е общо градският празник „Св. Неделя“ в кв. Райково.

През 2023 година за втора поредна година се проведе общоградския празник „Парад на хвърчилата“ на стария стадион в Смолян. За наша голяма радост парада на хвърчилата се превърна в атрактивен спортен празник и забавление за десетки деца и техните родители.

Вече шеста година продължаваме да организираме празника „Борба с яйца“ в чест на големият християнски празник Великден. В двора на читалището се събират деца от целия град и се борят с боядисани яйца. Победителите получават златно, сребърно и бронзово яйце, а всички присъстващи малки лакомства.

4. Поддържане и доказани изяви на художествени състави и създаване на нови; ангажирано участие в общинските конкурси, празници и др. прояви.

Ежегодно групите ни участват в Празника на Смолян и майските културни празненства.

Участие на самодейните ни състави в Националния фестивал „С песните на Георги Чилингиров,- с. Полковник Серафимово.

5. Специално внимание и подкрепа на младите дарования за включването им в местни творчески инициативи със заинтересовани институции относно, културното

възпитание младите хора и стимулиране на творческите им възможности /музика, фолклор, традиционни изкуства, краезнание, литература и др. *през летните месеци.*

В продължение на девет години сме партньори в националната акция „Жълти стотинки- деца помагат на деца“. Всяка година на организирания от читалището празник на детето- 1-ви юни, приемаме събраните жълти стотинки, а на 6-ти декември отново помагаме на всички да дарят събраните стотинки в читалището.

6. Събиране на материали за културно-историческото минало и етнографията на гр. Смолян.

В. ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ

1.Реализирани заседания на читалищното настоятелство и събрания отчетни/отчетно- изборни/извънредни .

- събрания- 1 отчетно- изборно събрание.

- заседания- 13бр.

2.Предоставяне на изисквана документация към Регистър на народните читалища в Министерството на културата./ Наредба № 2 от 1 юли 2019 г. за реда за водене на регистъра на народните читалища и на читалищните сдружения

РЕАЛИЗИРАНИ ДЕЙНОСТИ

Месец	Събитие	Място	Дата
Януари	Отбелязване на 175 год. от рождението на Христо Ботев	Табло читалище	06.01.2023 г.
	Отбелязване на 160 години от рождението на Ал. Константинов и 145 на Яворов	Кът библиотеката	13.01.2023 г.
	Поднасяне на венец пред паметника на Наталия	Паметника в Райково	20.01.2023 г.
	Отбелязване на родилната помощ	МБАЛ- Смолян	21.01.2023 г.
	Поздравителен адрес на проф. Ружко Челебиев по случай 75-години от рождението му	Читалище	30.01.2023 г.
Февруари	Отбелязване на 150 години от обесването на Левски с табло пред читалището и участие в общоградското тържество	Читалище и ППМГ	18.02.2023 г.
	Представяне на „ Час за Левски „ от ученици от 2-ро ОУ „ Асен Златаров „	Читалище	18.02.2023 г
	Документална изложба за създаването на читалище НЧ „ Балкански просветител „ - 152 год.	Зала читалище	21.02.2023 г
	Изработване на мартеници в библиотеката на читалището	Библиотека	23-25.02.2023..
Март	Празничен концерт на самодейците	Залата на читалището	01.03.2023г.
	Подаряване на изработените мартеници в Дом за стари хора село Фатово	Дом за стари хора Фатово	01.03.2023г.
	Участие в общоградското тържество в кв. Устово	Квартал Устово Библиотека в	03.03.2023г 09.03.2023г.

	Поетична вечер посветена на любовната лирика на Д. Дамянов Отчетно събрание	читалището Залата на читалището	20.03.2023г..
Април	Хумористично табло Цигулков ансамбъл «Виолина «взеха участие в за филмова и класическа музика Боядисване на великденски яйца Пролетни традиции и обичаи презентация с ученици от 2-ро ОУ Борба с яйца в двора на читалището	Читалище Читалище „ Кирил Маджаров „ - Устово Библиотека Библиотека Зала на читалището	01.04.2023г. 06.04.2023г. 13.04.2023г. 14.04.2023г. 16-17.04.2023г.
Май	Отбелязване ден на победата и Ден на Европа с цветя пред паметника в Райково Даряване на книги пред читалището по повод 24-май Тържество посветено на учители ветерани набор 1941-1945 год. Годишни концерти на школите	Читалището Залата на читалището Залата на читалището	09.04.2023г. 22-23 .05.2023г. 26.05.2023г. 31.05.2023г.
Юни	Организиране на общоградски празник за 1-ви юни в двора на читалището Ден на Ботев- табло и цветя пред бюст паметника в Смолян Участие в празничната програма на Обединения град-Смолян Отбелязване на Еньовден с бране на билки с деца от 2-ро ОУ Творческа среща с отец Димитър Михайлов по повод 75- годишнината му	Читалище Квартал Смолян Смолян Квартал Райково Зала читалище	01.06.2023г. 02.06.2023г. 18.06.2023г. 24.06.2023г 30.07.2023г.
Юли	Участие на самодейните състави в Националния фестивал „ С песните на Георги Чилингиров „ Представяне на изложба по повод празника на читалището на Весела Стаменова Празник на читалището – 152 години и храмов празник „Св. Неделя „ Представяне на читалището на събора „Рожен „ от танцов състав „ Родопчанче „	Село Полковник Серафимов Зала читалище НЧ „ Балкански просветител „ Местност Рожен	05.07.2023г. 05.07.2023г. 07.07.2023г. 15.07.2023г.
Август	Поднасяне на цветя пред паметника на Владимир Серафимов Представяне на родопския фолклор от танцов състав „ Родопчанче „ пред младежи от Унгария и Турция по покана на Община Смолян	Квартал Смолян Зала читалище и конака в Райково	10.08.2023г. 28.08.2023г.

Септември	<p>Творческа изложба на известния фотограф Иван Стоименов по повод деня на фотографа и 80- години от рождението на Стефан Данаилов</p> <p>Парад на хвърчилата –ежегодно събитие организирано от нашето читалище</p>	<p>Залата на читалището</p> <p>Стадион Смолян</p>	<p>01.09.2023г.</p> <p>29.09.2023г.</p>
Октомври	<p>Отбелязване на деня на поезията, музиката и възрастните хора с концерт на амфитеатъра и залата на читалището</p> <p>Поднасяне на венци на връх Средногорец –Освобождението на Родопите-111 години</p> <p>Отчетно изборно събрание на НЧ „ Балкански просветител-1871“</p>	<p>Читалище</p> <p>Връх Средногорец</p> <p>Залата на читалището</p>	<p>01.10.2023г.</p> <p>21.10.2023г.</p> <p>22.10.2023г.</p>
Ноември	<p>Ден на будителите- Бенефис на вокално-естрадна група „Колорит „</p> <p>Откриване на сезона на съставите към читалището</p> <p>Отбелязване на деня на християнското семейство с поздравителни адреси към юбилярите</p> <p>Честване на 100-годишния юбилей от рождението на свещеник Михаил Михайлов</p> <p>Честване на 20-годишен юбилей на битова група „Сребърни звезди“ към читалището</p>	<p>Зала на читалището</p> <p>Зала читалище</p> <p>Зала читалище</p> <p>Зала читалище</p> <p>Зала читалището</p>	<p>01.11.2023г.</p> <p>03.11.2023г.</p> <p>21.11.2023г.</p> <p>22.11.2023г.</p> <p>26.11.2023г.</p>
Декември	<p>Изработване на коледна украса в библиотеката</p> <p>Украсяване на коледната елха в двора на читалището и запалване на светлините</p> <p>Коледна магия – концерт в залата</p>	<p>Библиотека</p> <p>Двора на читалището</p> <p>Читалище</p>	<p>1-5.12.2023г.</p> <p>3.12.2023г.</p> <p>21.12.2023г.</p>

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

-участие в местни, регионални, национални празници и международни фестивали;

-иницииране на социални дейности с различни възрастови групи , хора с увреждания
-подпомагане на населението при бедствени ситуации и др.

ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА:

-брой регистрирани членове, събран членски внос- 150- регистрирани; 200лв. членски внос
-брой посетители на предоставяни от читалището услуги- 100;
-брой читатели- 200;
-брой нови книги и абонамент- 230- нови книги; 5- абонамента;
-брой предоставени услуги- 710;
-брой и качество на проведени празненства, концерти, чествания- 75 ;
-брой организирани групи и постижения- 17 ;
-брой участия в местни, регионални, национални и международни изяви и конкурси- 55;
-награди от участия в конкурси, фестивали и празници- 28;
-брой кандидатстване и спечелени и финансирани проекти- 0;
-поведени събрания – общи и на настоятелството- 14.
-извършена пререгистрация на читалището в определения от ЗНЧ срок- пререгистрация извършена на 30.08.2023г.
-общ бюджет на читалището за предходната година- 44 500.00 лв.

ФИНАНСИРАНЕ

- Субсидия от държавния бюджет за делегирани от държавата дейности съгласно чл.23 (1)- 44 500.00 лв.;
- Субсидия за дейност от Община Смолян .съгласно чл.26а (3) от Закон за Народните Читалища- няма;
- Собствени средства от регламентирана стопанска дейност и членски внос- 4700лв.;
- Финансиране от спечелени проекти- няма;
- Дарения- няма;
- Управленски инициативи.

СРОК НА ОТЧЕТЕН ПЕРИОД

Срокът за отчетният период е в рамките на бюджетната 2023 година;
Съгласно чл. 26а, ал. 4 от Закона за народните читалища Председателят на читалището представя в срок до 31.03.2023 г. пред Кмета на община Смолян и Общинския съвет доклад за осъществените дейности в изпълнение на Годишната програма за дейност и за изразходваните от бюджета средства през 2023 г.
При отчитане на дейностите са отчетени и индикаторите за оценка на изпълнението.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Настоящият едногодишен Отчет на Читалище НЧ „Балкански просветител- 1871“ е, в изпълнение на Годишната програма за дейност за 2023 г.

Изготвил: Цонка Кирилова Пеевска
Председател на НЧ “Балкански просветител- 1871” гр.Смолян.